

Sport en Cultuur: de kracht van samen!

Sport en cultuur werken op veel plekken in het land al samen, maar nog niet overal wordt de samenwerking met elkaar gevonden. Professionals hebben verschillende expertises. Daarnaast heeft ieder mens eigen interesses. De een heeft meer met sport, de ander met cultuur en weer een ander heeft interesse in beide. Ook al verschillen de activiteiten en werkwijzen, sport en cultuur kunnen van elkaar leren en elkaar versterken. In deze factsheet laten we zien waar de overeenkomsten en verschillen zitten, welke belemmeringen en kansen er zijn, en geven we met mooie voorbeelden aan hoe sport en cultuur elkaar kunnen versterken. We sluiten af met praktische tips.

Sport en cultuur zijn populaire vormen van vrijetijdsbesteding en worden door veel mensen beoefend en bezocht. Deelname aan sport en cultuur verbindt mensen en geeft ze het gevoel dat ze bij een community horen. Ook kan het de fysieke en psychische gezondheid van mensen verbeteren en hun gevoel van welbevinden versterken. De sociale functie is groot, doordat mensen elkaar ontmoeten door samen te sporten of aan culturele activiteiten deel te nemen. Daarmee wordt de lokale samenleving versterkt.

Feiten

- 6.267 buurtsport- en cultuurcoaches zijn actief, samen goed voor 3.509 fte in 2022
- 81% hiervan wordt ingezet op sport en bewegen in 328 gemeenten
- 19% hiervan wordt ingezet op kunst en cultuur in 276 gemeenten
- In kleine **gemeenten** is gemiddeld 5,5 fte aan buurtsport- en cultuurcoaches in dienst, in middelgrote gemeenten (50.000-100.000 inwoners) 14,5 fte en in grote gemeenten 42,6 fte
- Percentage gemeenten dat binnen de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) de sector sport en bewegen of kunst en cultuur verbindt met andere sectoren:
  - primair onderwijs: sport en bewegen 99%, kunst en cultuur 94%
  - buurt (bv wijkcentrum, buurtvereniging): sport en bewegen 84%, kunst en cultuur 57%
  - welzijn (bv sociale wijkteams): sport en bewegen 83%, kunst en cultuur 52%

Bron: [Mulier Instituut, Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2022](#)

Overeenkomsten en verschillen

Waar zitten de overeenkomsten en verschillen tussen sport en cultuur eigenlijk?

Overeenkomsten:

- Sport en cultuur werken veelal vanuit een opdracht van de gemeente en worden gezien als een waardevolle vrijetijdsbesteding.
- Zowel sport als cultuur hebben een breed netwerk in de buurt of wijk en werken veel samen met andere partijen in de gemeente, zoals welzijn.
- Binnen hun activiteiten leveren sport en cultuur maatwerk en proberen voor elke inwoner passend aanbod te organiseren.
- Sport en cultuur werken vaak samen met verenigingen en aanbieders.
- Ten slotte hebben sport en cultuur moeite om voldoende jeugd te werven en deze te behouden als deze 12+ zijn.

Daarnaast zijn er ook **verschillen** te benoemen:

- Sport heeft meer beoefenaars vergeleken met cultuur (76 procent versus 61 procent van de personen van 12 jaar en ouder doet dat minstens één keer per jaar).
- Daar tegenover staat dat cultuur meer bezoekers trekt dan sport (92 procent versus 51 procent brengt minstens een keer per jaar een bezoek aan cultuur of sport).

Belemmeringen en kansen voor samenwerking tussen sport en cultuur

Belemmeringen	Kansen
Andere 'potjes'/subsidies	Integraal samenwerken in het vrijetijdsdomein
Verskillende prestatieafspraken, die elkaar in de weg kunnen zitten	Expertise en ervaring in werken met verenigingen delen
Elkaar zien als concurrent	Gezamenlijk vrijwilligers werven
Verskillende aanspreekpunten binnen de gemeente	Fondsenwerving
Tijdelijke financiering (i.h.k.v. borging)	Gezamenlijk gebruik van accommodaties
(Vaak) verschillende werkgevers	Gezamenlijk inzetten van communicatie
Andere 'taal'	Activiteiten en evenementen samen organiseren
Andere werkwijze	Leren van elkaars werkwijze en strategieën, bijvoorbeeld bij bewonersparticipatie
	Bereiken van nieuwe doelgroepen
	Benutten van elkaars netwerk
	Vergroten creativiteit in aanpak

Mooie voorbeelden uit de praktijk!

CombiBuurtcoach van Combibrug in de gemeente Teylingen

Combibrug werkt met combibuurtcoaches en beschikt over een breed aanbod aan activiteiten om jong, oud en speciale doelgroepen door middel van sport en cultuur te activeren en met elkaar te verbinden. Ook zetten ze in op de (talent)ontwikkeling van bewoners via scholen en verenigingen. De combibuurtcoaches organiseren een scala aan activiteiten. Aan basisscholen bieden ze kleutergym, tussenschoolse opvang (zoals trefbal en theaterlessen) en vakantie activiteiten (zoals een vijfkamp met sporten, schilderen en theater). Daarnaast gaan ze de wijk in om ter plekke op een veldje of pleintje sport en cultuur aan te bieden. Ook worden lokale aanbieders en verenigingen ondersteund door bij-

voorbeeld een instuif te organiseren om meer leden te trekken. Eén van hun projecten is 'verwonder om de hoek'. Daarin verbinden ze aanbieders van kunst, natuur, technologie en wetenschap met basisscholen. Centraal staat dat kinderen hun talenten kunnen ontdekken en alle basisschoolleerlingen mee kunnen doen. Dit alles doen ze in de combinatie van sport en cultuur. **Meer weten? Neem dan hier [een kijkje](#).**

Combinatiefunctionarissen in gemeente Nissewaard

In de gemeente Nissewaard werken combinatiefunctionarissen met de wijkgerichte aanpak High Five. Deze aanpak heeft als doel om de gezondheid en het geluk van de inwoners te bevorderen met inzet van sport, cultuur, natuur, milieu en het sociaal-culturele veld. Zij organiseren ontmoetingen, zoals koffieochtenden en workshops, op veel plekken in de wijk. Tijdens de ontmoetingen kunnen mensen hun verhaal delen of hun vragen stellen. Vervolgens gaan de combinatiefunctionarissen met hen in gesprek over hoe zij hun ideeën kunnen realiseren en hoe zij zich hiervoor in willen zetten. Er wordt gekeken of er verbindingen gemaakt kunnen worden met scholen, verenigingen, vrijetijds-

aanbieders, maatschappelijke organisaties en bedrijven in de wijk. Zo hebben zij in de gemeente verschillende Platforms opgericht, zoals bijvoorbeeld een Cultureel Erfgoed Platform, waar mensen met interesse in Erfgoed elkaar kunnen inspireren, hun ideeën kunnen delen en initiatieven kunnen ontplooiën. Ook hier wordt de vraag opgehaald bij de bewoners. Het is belangrijk dat de vraag vanuit de bewoners zelf komt, zodat zij zelf initiatief willen nemen. De combinatiefunctionarissen ondersteunen vervolgens bij het realiseren. **Benieuwd hoe dit eruit ziet? Bekijk dan deze video: [‘High Five door de ogen van een inwoner’](#). Beluister ook [deze podcast \(deel 2\)](#) om meer te horen over de combinatiefunctionarissen van Nissewaard.**

Samenwerking vanzelfsprekend in de gemeente Leidschendam-Voorburg

In Leidschendam-Voorburg is de samenwerking tussen sport- en cultuurcoaches vanzelfsprekend. SenW (Sport en Welzijn) werkt met multidisciplinaire wijkteams, bestaande uit jongerenwerkers, buurtcoaches en combinatiefunctionarissen, die met elkaar onder één dak samenwerken. Hierbij richten zij zich niet alleen op sport en cultuur, maar ook op natuur, techniek, nieuwe media, welzijn, sociale cohesie, aangepast sporten en verenigingsondersteuning. De combinatiefunctionarissen fungeren vooral als verbindende factor tussen organisaties uit verschillende sectoren, waardoor een enorm groot netwerk is ontstaan. De

combinatiefunctionarissen initiëren een activiteit en brengen organisaties samen, waarna het project vanuit de eigen kracht van organisaties en deelnemers groeit. De combinatiefunctionarissen vervullen dan nog een coördinerende rol, maar hebben de handen verder vrij om andere initiatieven te ontplooiën. Mooie voorbeelden zijn de Sport & Cultuurkaart, het wisselende aanbod op Brede Scholen, Ballroomdancing voor ouderen en ouderengym. **Lees meer over deze inspirerende voorbeelden in [dit artikel](#).**

Fit for Life – een structurele aanpak met sport en cultuur voor (V)MBO jongeren

In het project Fit for Life biedt de Sport en Cultuur Academie Salland eigentijdse sport- en cultuuractiviteiten voor Sallandse (V)MBO-jongeren, waarmee ze worden voorbereid op zelfstandig functioneren in de maatschappij en de eisen die het bedrijfsleven aan hen stelt. Dit omdat geconstateerd werd dat deze jongeren over het algemeen wat onzeker zijn. Middels sport en cultuur is er aandacht voor hun persoonlijke ontplooiing, zowel mentaal, fysiek als sociaal. Zo raken ze op een gezonde manier klaar voor het leven, oftewel **[‘Fit for Life’](#)**.

EMOVES – urban arts and sports

Ooit begonnen als een samenwerking tussen het jongerenwerk en een aantal creatieve ondernemers in Eindhoven is deze beweging uitgegroeid tot een zelfstandige organisatie, die meerdere evenementen in het jaar organiseert. **EMOVES** is de kern van urban stad Eindhoven en de activiteiten vinden door heel de stad plaats, met en door een groot aantal samenwerkingspartners. Van freerunning tot graffiti, van skaten tot spoken word, van breakdance tot beats producing, voor elke jongere is er wel iets aansprekends. De jongeren zelf en hun communities staan centraal. Van daaruit wordt gekeken naar waar zij behoefte aan hebben en wat zij ook zelf kunnen organiseren: dat kan dus zowel sport als cultuur zijn, waarbij de jongeren worden ondersteund.

Cultuur@CruyffCourts – een initiatief van het Jeugdfonds Sport en Cultuur

Het innovatieve project Cultuur@CruyffCourts biedt culturele activiteiten aan op Cruyff Courts om zo kinderen uit gezinnen met weinig geld laagdrempelig kennis te laten maken met cultuur. De ervaring van Jeugdfondsen in het land leert dat gezinnen veel vaker de weg naar sport weten te vinden dan naar cultuur en daar willen zij verandering in brengen. Op vele plekken in het land hebben er pilots gedraaid: van Haarlem tot Tiel, van Middelburg tot Leeuwarden, van Almere tot Maastricht. Activiteiten als dj-ing, raps schrijven, circus, graffiti, dans en muziek werden door docenten aangeboden. Nieuwe samenwerkingen

tussen sport en cultuur en soms ook welzijn kwamen tot stand. Ervaringen en tips zijn opgenomen in een [Monitor](#). Ook nu nog ondersteunt het landelijke Jeugdfonds Sport en Cultuur gemeenten die willen starten met [Cultuur@CruyffCourts](#).

Tips

- Maak een stappenplan. *Bijvoorbeeld stap 1: Leer elkaar kennen, wie is wie (en wie doet wat); stap 2: Bepaal één activiteit die je gezamenlijk op gaat pakken en uitvoeren, etc.*
- Kijk waar jullie overeenkomsten zitten.
- Leer elkaars taal kennen.
- Leer van elkaars werkwijze.
- Houd rekening met elkaars activiteiten (beter nog: maak er iets gezamenlijks van).
- Houd een kort lijntje met de gemeente (jullie opdrachtgever). Vertel en laat zien dat je samenwerkt. Stimuleer dat ook binnen het gemeentehuis wordt samengewerkt tussen sport en cultuur.
- Praktische tips:
  - Organiseer samen de start van het culturele en sport seizoen, met bijvoorbeeld een Sport en Cultuur uitmarkt.
  - Gezamenlijke activiteit: begin met dans en circus. Beide creatief en bewegen: laaghangend fruit.
  - Koppel een lokale topsporter én kunstenaar aan een belangrijk evenement.
  - Organiseer samen trainingen/cursussen waar je sport en cultuur voor uitnodigt, bijvoorbeeld over besturen/vrijwilligers/financiën.
- Hulp nodig? Kijk ook eens bij [De Nationale Jeugdcoalitie](#).

Deze factsheet is gepubliceerd in december 2022 en met de grootste zorgvuldigheid samengesteld.

www.sportindebuurt.nl

070 – 373 80 53 of info@sportindebuurt.nl

@sportindebuurt

Deze factsheet is een initiatief en coproductie van de partners **Brede Regeling Combinatiefuncties**:

